

Nro. 12.

**A' FELS. CSÁSZÁRNAK ÉS A. KIRÁLYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

*Indúlt Bétsből, Kedden Augustus 9. ik napján
1803. ik esztendőben.*

B é t s.

Császár, és Császárné Ö Felségek, ' Laxenburgi szokott nyári lakó palotájokból, e' folyó Augustus 3. ik napján, a' fürdővel való éles végett, B á d e n- be mentek által, a' hol nemcsak Bécs városából, hanem más Austriai helységekből is számos urak és asszonyok mulattyák magokat, vigan vannak, igen kedvezők lévén nékiek a' mostani meleg napok. — Ferdinand volt Toskánai Nagy és Fő herceg, és mostani Szaltzburgi Vál. Fejedelem, Fels. Urunknak kedves testvér öttse is, ezen a' napon, úgy mint, Augustus 3. ikán mer maga új birto- kaiba a' Szaltzburgi Vál. Fejedele... gbe, holott a' Mirabelli nevezetű nyári mulató palotájába

szállott bé, a' hova még a' múlt Juliusnak 14-ik napján, az ő Kir. Fő herczegsége familiája szerentséssen meg érkezett. A' Csász. Kir. udvari tiszteket 's tselédeket, innen lett elmenetele előtt harmad nappal, szépen meg ajándékozta Ő Kir. Fő Herczegsége, némellyeket kész pénzel, másokat arany piksiffel, és drága brilliántos gyűrűkkel.

Itten, 10. 12 naptól fogva igen forró napok járnak, úgy annyira, hogy a' ki el kerülheti, a' nap nyugtaig szobajából ki menni sem kívánkozik. Este is kevés gyönyörüséget talál a' mulatni kívánó ember, mivel akárhová fordul, mindenütt ezerni ezer szúnyug követi őtat, de a' mellyek sem nem olly testesek, sem nem olly mérgesek, mint a' minéműek a' Tisza körül valók: mindazáltal ezek is jól meg szokták az ember lábait, kezeit és ábrázatját köppölözni, kiváltképen a' gyenge bőrű alakoknak.

Német Ország.

Saltzburgból Julius 12-ik napján. Tegnap előtt egy hirdetményt tétetett a' mi uralkodó Fejedelmünk közönségessé, mellyben következendő titulussal élt: Mi Ferdinand, Isten kegyelméből, Magyar és Cseh Országai Printz, Auszriai Fő herczeg, Saltzburgi herczeg, Eichstædti, Palsau és Berchtolsgadeni Fejedelem, Római Sz. Birodalombéli Választó Fejedelem s. a. t.

A' Würtembergi, Hassziai és Bádeni új Vál. Fejedelmeknek Régensburgi Dietán lévő követjeik, a' Német Birodalombéli Fő Cancellarius Directorialis minifterjének B. Albininak, a' múlt Julius 10-ik és 13-ik napjain, egy egy promemoriát adtak által, a' mellyekben egyen egyen azt szor-

galmaztatták, hogy a' nevezett új Vál. Fejedelmek a' Vál. Fejedelmeknek Collegiumába, a' szokott formalitással vezetessenek be, márel lévén mind a' taksa, mind az égyebek miatt támadt nehézségek intéztetve.

A' Német Országi négy új Vál. Fejedelmeknek statusbéli erejéről illy meg jegyzést olvasunk egy moltanában költ Statificus munkában:

1. A' Szalzburgi Vál. Fejedelemség 210 négy szegü mértföldre, 304000 lakosra, 's jövedelme egy millió, és száz hetven ezer forintra megy elztendőként.

2. A' Württembergi Vál. Fejedelemség 190 négy szegü mértföldre, 700000 lakosokra, és két millió hatszáz ezer forintra.

3. A' Haffziai Vál. Fejedelemség 166 négy szegü mértföldre, 470000 lakosra, elztendei jövedelme egy millió nyólcz száz ezer forintra.

4. A' Bádenni Vál. Fejedelemség 130 négy szegü mértföldre 400000 lakosra, 's elztendei jövedelme két millió forintra megyen. — A' Mecklenburgi herczegségnek, mellynek Vál. Fejedelemségre való emeltetését a' Pétersburgi Csász. udvar nagyon szorgalmaztattatya, nagysága 240 négy szegületü mértföldre, népessége 300000 főre, elztendőként való jövedelme, egy millió, kétszáz ötven ezer forintra tétetődik.

Mind a' Német Birodalomból; mind a'több Európai Országokból jött közönséges és magános tudósításokból úgy értyük, hogy az idén valamint a' mezőknek, úgy a' szöllő hegyeknek termése, bővségére 's jóságára nézve, az el múlt elztendőkbeli bővséget felül haladja, és hogy a' régtől fogva nagy szükséget szenvedett embe-

riség nagy reménységgel tapláztatik az eránt, hogy oltsobban veszi és eszi maga kenyereét ennekutánna.

A' Brandenburgiai Fejedelemségben a' Friedrichswaldi Reformatus Prédikátor a' tehénhimlővel való bé óltásnak előmozdítására, 's annak közönségesebbé leendő tétele végett, mind közönséges és magános tanításai, mind jó példa adásai, mind a' maga praxisa által, a' Status és a' szemvedő emberiségre nézve nagyon érdemessé tette önnön magát. — Minekutánna ő a' maga halgatóit ezen védelmező eszközzel való élésre intette volna, leg elsöben is a' maga esztendősi férfi magzatjába óltatta azt bé, és hogy azon nyavalyának egész folyasáról, és bé óltott magzatjának fris völtáról öket meg gyözhesse, engedelmet adott nékiek arra, hogy a' beteget akár nappal, akár éjjel, 's akar mikor meg látogathassák. De még is egy sem akart közölök első lenni, és a' költséget is sajnállották. Arra való nézve, arra ajánlotta önnön magát, hogy ő maga, és minden fizetés nélkül fogná gyermekeiket bé óltani, melly ajánlását, leg elsöben is az egyházi fordította maga hasznára, és 3 esztendősi fíjatskáját bé óltatván, jó példájának követésére másokat is fel buzditott, ugy annyira, hogy két hólnapok el folyása alatt, 30 gyermekbe óltotta bé ez a' hiv páztor a' tehén himlőt a' leg szerentséesebb következéssel.

Frantzia Respublika.

Párisból Julius 22-dikán. A' Kormány-szék parantsolatjara, polgár Biot igen hirestermészeti vizsgáló tudós azon köveknek meg vizsgálása végett, mellyek a' múlt Aprilis 23-ikán, az Ornei Oliztalyban az égből hullottak, el menvén,

és a' reá bizott dolgot hiven el követvén, a' Párisi Nemzeti Institutumnak olly jelentést tett, hogy egy olly kerületben, mellynek két négy szegeletű mértföld a' nagysága, mintegy 30000 darab nagyobb és kisebb kövek estek le a' levegő égből, és ezek egy olly tüzes golyóbistól vették eredeteket, a' melly a' nevezett napon a' levegő égben széllyel pattant.

Párisból, Julius 25-ikén. Gentben, A. Belgiumnak egyik nevezetesebb városában, a' Fr. első Conzul feleségének 16 mesterségesen kötött kosarak vitettek ajándékba. Ennek egyikében egy olly 100 Párisi réfből álló finom darab vászony találtatott, mellynek 5 réf volt a' szélessége, 's olly finom gyapot fonalból volt készülve, hogy 300 ezer réf két fontnál többet nem nyomott. — Antverpia városa 9 Dánia Országai fajzású barna pejderék lovat ajándékozott az első Conzulknak.

Brüsszelből Julius 22-dikén. Tegnap szereztesílen ide érkezvén az első Conzul, és Conzulné, nagy pompával jöttek bé városukba 12 ezer főből álló válogatott szép nép állván fegyverben paradirozott nékiek, az ő kedvekért felállított lovas gárdistákkal, vólt Herczeg de Ligne lovagolt eleikbe. A' kapu előtt tsinált pompás triumfális kapu alatt mind a' városnak kultsai, mind a' szamokra készített felette pompás és költséges hintó, a' Brüssfeli lakosok nevében nékiek által adattak.

Brüsszelből Julius 23-dikán. A' midőn tegnap előtt estve az első Conzul hozzánk bé jött volna, 300 fényes köntösbe fel öltözött Dáma ült a' nagy árnyékos útban párnákon, 's 100 főből álló muzsikus chorus tsinált muzsikát. Ezen szó-

zatnak: Elj en a' Nagy Bonaparte! szünete nem vólt. Az első Conzuhnénak tegnap nyújtat-
ta bé a' Város azon igen czifra és igen költséges
tsipkéből készült köntöst, mellyen már régtől fog-
va dolgoznak, és a' mellyhez hasonlót még eddig
senki sem látott. Ez a' köntös egy kis hajóba
vitetett eleibe, mellynek árbotzfája aranyból, vi-
torlája aranyfonalból, kórmánya vont ezüftből vólt,
készítve. Nagyon meg örült Bonaparté Affzony-
ság ennek a' ritka ajándéknak, dél után, mind a'
kanálison, mind a' közönséges piatzokon el kez-
döttek a' közönséges mulattságok.

A' tanáts ház előtt, mellyben fényes bál
adatódott az első Conzulk, és a' mellyen ő né-
hai V. Károly Császár karos székébe ült, szökö ku-
takon folyt a' bor, éjjel az egész város ki vólt vilá-
gosítva. — Tegnap a' Hollandiai követek is az el-
ső Conzulknál ebédeittek, a' kikkel ő meg különböz-
tető képpen bant. — A' midőn városunkba az el-
ső Conzul, és Conzulkné bé jöttek vólna, amaz egy
deltzeg szürke paripán a' nemzeti gárdisták egy
ügyü forma ruhájába vólt fel öltözve, utánna az ő
kedves Mammelukja lovaglott. Bonaparte Affzony-
ság 8 lovas hintóba hozatott bé. Minden úttzák a'
mellyeken t. i. által kellett néki menni illatozó, virá-
gokkal vóltak bé hintve.

P á r i s b ó l Julius 21-dikén. A' Fr. ármá-
diát minden esetre 900 ezer főre szándékozik az
első Conzul szaporítani, a' kik közt 650 ezer fő-
ből álló gyalogság léfzen. — Az Angliába való
ki szállásra, tsak itten 50 talpas hajók vagnak
munkában, a' mellyek mihelyt el készülnek, mind-
járt a' Hawrei kikötőhelybe fognak a' S e y n e fo-
lyó vizén evezni. Azoknak a' különbkülömb fé-

le rangú hajóknak, a' mellyek ezen expeditzióra fordítandók lesznek, ezernél többre megy a' számok. — Az ide való híres Astronomus de Lande fel számlálta, hogy ha e' világnak lakható harmad része olly népes vólna mint Frantzia Ország, 1000 millió ember helyet, 8000 milliónak lehetne azon élni. — A' miolta az első Conzul hazánk kikötőhelyeit meg látogatta, meg kettőzített szorgalmatossággal készítetnek az Angliába való kifzállításra rendelt hajók; az ő jelen létele mindeneket electrizál, 's hihető képpen ezen okon szándékozik haza veendő útjában, kikötőhelyeinket még egyszer meg látogatni, és a' tenger partokon taborozó Frantzia seregeket meg mufrálni.

Nagy Britannia.

Londonból Julius 13-dikán. Nem sokára (igy kérkedik egy ide való közönséges újság levél) A' Hollandusokhoz tartozandó négy nevezetes Coloniák, úgymint, Demerari, Essequibo, Berbice, és Surinam ismét Anglus kezekbe fognak esni. A' mint kereskedőinknek értekre esett, azon 1600 főből álló Hollandiai katonaság, a' kiket az Amiensi bekésséges kötés után a' Belgák oda küldöttek, többnire mind meghóltak, és az ott lakó plántások, az Angliai flottillának oda érkezését nagy nyughatatlansággal várják, semmi sem szolgálván több hasznokra nekik, mint ha a' jelenvaló környüllállások közt Anglia uradalma alatt lehetnek, 's terméseiket akár merre bátorsággal ki hordhatyák.

Londonból Julius 14-dikén. Az Alsó Parlamentomnak tegnapi gyűllésében, a' mi hadi dolgokra ügyelő Ministerünk akként nyilatkoztatta ki magát, hogy ő csak a' jövő hétfün terjesztheti

a' hadi seregeknek további meg szaporitását a' Parlamentum eleibe. Ex-minister Pitt a' ministereket felettébb ótsárlotta, hogy ők azon ellenség ellen, és a' kinek plánuma Anglia ország mastúl való nem függesének, és bódogságának semmivé való tetelében határozódik meg, szunnyadozó módon és nagy restességgel teszik a' készüléteket. Erre minister Addington azt mondotta, hogy ő nálla senki sem érzi jobban a' védelmező eszközök szorgalmaztatásának szükséges voltát, hanem hogy elsőben is jól meg kell a' Kabinetben ezen dolgot fontolni.

A' Guernseyi, és Jerseyi szigetek ellen, a' mint haljuk, erőssen készülnek a' Frantziák. De mind a' kettőben számos katona őrizet van helyheztetve, e' mellett egy könnyű flottátska védelmezi azokat. Ezen két szigetnek minden fegyvert fogható férfiai fegyverbe öltöztek, és ha a' szükség 's a' körülállások azt kívánnák, kevés órak alatt több hadi népet és hajókat is lehetne oda küldeni.

Orosz Birodalom.

Ezen folyó hólnapnak, úgymint Juniusnak 12-dikén, ugyan itt, a' Néwa folyó vizén lévő hidról, egy Kozák alatt a' lova meg szelesedvén, a' rajta ülővel együtt a' vízbe ugrott. Ezen történetnek szemlélői, mindnyájan úgy vélekedtek, hogy ez a' szegény Kozák lovával együtt oda vész; azomban lovával együtt a' folyó viz színére felmenvén, annak 200 lépesre távol lévő túlsó partjára magát a' nyeregbe erőssen tartván szerentfésen ki úzótt, és minekutánna kedves lovát meg törölgette volna, maga egy jó pohár palinkát bortsátott le a' torkáu.

A' Kronstadti kikötőhelyben (Finnlandiá.

ban) lévő Orosz nagy flotta olly készülettel van, hogy minden szempillantásban ki evezhet a' tengerre. Az Orosz Birodalomnak ezen hadi készületeiről sokféleképen gondolkozik a' Publicum mind ott, mind egyéb Európai Országokban. — Azoknak az Orosz seregeknek tápláltatásokért, melyeket néhai I. Pál Császár, az utolsó Fr. háborúban az ellenség ellen segítségül küldött vala, a' Pétersburgi Csász. udvari 8 millió rubelt fog, külömbkülömb terminusokban a' Csász. Kir. udvarnak fizetni.

A' Pétersburgi Tudósok Akadémiájának, három kötetet ajándékozott a' Batava Respublikának belső dolgaira ügyelő Tanács a' Tudós világ előtt esméretes Batava Florából, és az ezen Akadémiához küldött levelében az eránt való kívánságát jelentette ki, hogy szeretne a' tudományokat tárgyazó dolgokban, annak tudós tagjaival correspondentiába bocsátkozni.

Magyar Ország.

Wesprémből Julius 28-ikán. Sok esztendőök óta nem vólt annyi vendég a' Bal. Füre-di savanyú viznél, mint az idén, és még sokkal többen gyültek vólna öszve, ha a' különben elég tágas házak mind meg lévén telve, szállást lehetett vólna kapni. — Egyébb iránt senki sem látott semmiben szükséget. A' savanyú viz erejéről kiki ditsekedve beszélt (a' Magy. Kurir elsőbb Irója is magán tapasztalta annak hasznát), vólt kelete a' vidám mulatságoknak is, melyeket a' Természet kellemetessége még inkább ébresztett.

A' millyen változó vólt egynéhány hetek előtt az idő, olyan szép most. Örömmel aratja a' gazda ember jól meg érett gazdag vetéseit, a' mások

szükségével vissza élő uzsorás pedig törődik magában, mivel a' gabonának árra szem látomást alább száll. — A' szálló hegyek is alkalmas bő szüretet igrnek: a' bornak mindazonáltal fel megy az árra, mivel a' tavali termés több esztendők múlva is kapós lesz.

* * *

Ezen folyó esztendőben, a' múlt Junius 6-ik napján tartatódott Mélt. L. B. Révay Pál, Cs. Kir. belső Status Tanácsos, Tek. Turócz Vármegye örökös és Fő Ispanja, a' Septemviralis Tábla Assessora Eö Excellentiája előülése alatt az a' népes Gyűlés, mellyben a' Sárviz ingoványos helyeinek ki száraztatása, nem különben a' Balaton Tavának le botsátatása, és a' Sió 's Kapos kerengő vizeinek meg igazítása vétetődtenek vala fel. A' sárviz, a' melly a' Bakony erdőben vészti éredetét, egész Tólna Vármegyét keresztül futja, 's Batha mező városnál a' Dunába foly bé. Mivel nem egyenes, hanem kerengő lineában van a' folyása; fok ingoványos helyet tőnál útjában, a' mellyekből semmi haszon nem vétetődhetik. — Ennek a' folyóviznek, 's az ez által okoztatott ingoványos helyeknek ki száraztatása végett, még 1776-ik esztendőben rendeltetett vala ki egy Királyi Commissió, a' melly Tihányban tartván maga üléseit, nemcsak ezen tárgyról magáról, hanem egyfzersmind a' Balaton vizének le botsátatásáról, és a' Sió 's Kapos vizeknek regulatiojáról is sokáig tanatskozott, és dolgozott vala.

A' fent nevezett Királyi Commissarins Ö Excellentiája, mindjárt ezen Gyűlés kezdetében elsőben is azt terjelztette a' fel gyűlt Statusok eleibe,

hogy ha a' Sárviz ki száraztásával a' Balaton vizének le bortsátása, és a' Sió 's Kapos vizeknek regulatiója is öfzve kaptsolthatódnak, illy esetre nagyobb, mélyebb 's költségesebb canalisokat kell a' Sárvizébe tsinálni; ez által pedig, azoknak a' Tólna Vármegyei földes uraknak, a' kiknek birtokaik a' Sárvice mellett fekülznek, a' költségek nagyon meg szaporodik; következésképen, a' természeti igazság azt kívánna, hogy ezeknek teendő költségeiket a' Balaton Tava, és a' Sió 's Kapos folyóvizek mellett lakó birtokos urak, a' proportio szeréut vissza térítsék. Ahozképeft égyedül olly feltétellel rendelte volna Ő Excellentiája a' jelenvaló gyülléft, hogy a' jelenlévő Statusoktól és Rendektől meg tudhassa.

1. Hogy a' Sárviz kiszáraztásával együtt, hozzá kellé egyfzersmind a' Balaton vizének le bortsátásához, és a' Sió 's Kapos vizeknek regulatiójához is kezdeni?

2. hogy kézzeké az ezen Tó és folyó vizek mellett lakó birtokos urak, a' Sárviz mellett lakó Földes uraságnak a' nagyobb és mélyebb canalisokra teendő költségeiket vissza téríteni?

3. Minémü itélettel vannak ezen fontos munka el kezdésének módjáról?

Minekutánna azon Királyi Commiffiónak munkája, melly ezen tárgyakra nézve, még 1776-ik éfztendőben, Tihányban kézzitetett vala, fel olvastott volna, leg elsőben is két kérdés tamádt a) Lehetséges és efsz közölhető dolog e' a' Balaton vizének le bortsátása, és a' Sió 's Kapos vizeinek regulatiója? — b) Háznos lészzen e' az a' Publicumnak? Mind a' kettőre affirmative, az az állatásképen fe-

leltek az ezen gyűlésben jelen volt Vármegyebeli, és Földes uraságoktól küldetett Geometrak, vagy Földmérők.

Az elsőbb pontra nézve újokban más kérdés támadt, tudniillik akárjake a' Balaton tava, Sió és Kapos vizek mellett lakó birtokos urak, hogy az 1776-ik elztendőben készült planum szerént ne tsak a' Sárviznek ingoványos helyei szafasztatódjának ki, hanem hogy egyfzersmind a' Balaton vize is le botsáttassék, 's ez által hajókázóva 's a' kereskedésre alkalmatossa tétetődjön, és a' Sió 's Kapos vizek is reguláztassanak? Az elsőbb tárgy, kevesebb, az utólsóbb, a' mint kikitudhattya, sokkal több munkát, 's következésképen, költséget is sokkal többet kíván, Ezen tárgyra nézve a' Statusok és Rendek abban egyeztek meg, hogy valamit azon felül költeni fognak a' Tólna Vármegyeyi Földes uraságok, a' mi a' Sárviz kifizáritásához szorosan meg kívántatik, mind azt a' Balaion tava, és a' Sió 's Kapos vizek mellett lakó birtokos Urak vissza fogják téríteni azon mód szerént, a' mint a' Földmérők azt ki dolgozzák, 's meg határozzák.

Továbbá azt kívánta sokszor említett Királyi Commissarius Ő Excellentiája, hogy minekelőtte ezen nehéz, de a' Publicumra nézve köz hasznú munkához fognának, szükség volna:

a) Az arra meg kívántató költséget ki dolgozni.

b) Azt is meg határozni, kik által szedetődjön ez a' költség öfzve.

c) Egy olly személyre bizni ezen költségnek ki szolgáltatását, a' ki eránt leg nagyobb bizodalommal lehetnek a' cointereffatus Statusok és Rendek.

d) Noha az 1776-ik évfolyamú Comissió alkalmatosságával az ezen munkára fordítandó summat, az akkori Geometra Krieger Sámuel felvetette, és meg is határozta légyen; de mivel azon idő czikkelyétől fogva valamint minden dolgoknak az árra, úgy a' munkásoknak bérek is nagyon felment, és azon meg határozott summa ezen munkának végbe vitelére elégtelen vólna: ahozképest azon Krieger által készített planumot csak pro normativo kellene tartani, a' munkára teendő költséget pedig annak végbe vitetése után kell öfzve számlálni.

e) Ezen költségnek adására azok a' földes uraságok lesznek proportionaliter kötelesek, a' kikre azon munkából való haszon hárámlik.

f) Mivel a' Sárvizben készitendő Canálisok úgy fognak intéztetni, hogy azok terhes hajókat is el birjanak, a' hajokázásból való haszonban pedig nem tsupán a' Balaton tava, és a' Sió's Kapos folyó vizek mellett, hanem a' Tólna Vármegyebéli Sárviz mellett lakó földes urak is részesülni fognak: ezen köz hasznú jótéteményre nézve igazságosnak tartatik, hogy az illy hajokázásra alkalmas Canalisoknak készitésekre fordítandó költségeknek adásában minden említett Földes Uraságok, a' propörtzió szerént, részesüljenek.

g) Hogyha valaki vagy réttyében, vagy más fekvő jószágában, vagy azokban a' malmokban, mellyek ekkorig a' Publicumnak ártalmára nem vóltak, következőképpen, hogy ha a' fellyebb meg határozott intézetek nem tétetődnének, azoknak jussaiban továbbá is meg maradhatna, meg károsítatnék, szükség, hogy ennek szenyvedett kára vissza térítodjon.

h) Továbbá a' midőn ez a' köz hasznú munka végbe vitetődik, szükség leszzen helyes és igaz computust tsinálni, és azoknak, a' kik a' proportzion felül költséget tettek, felül való költségeket vissza teríteni, azok pedig, a' kik a' magok competenziáján alól költőnek, a' még hátra lévő summát le fizetni kötelesek lesznek.

i) Végre hogy ezen hasznos és már régtől fogva ohajtott munkához kezdeni lehessen; a' Krieger idealis clavisá szerént, minél hamarabb lehet, 20 ezer forint szedetteffen öszve. Mivel mindazáltal a' concurrens Földes uraságok közzül sokan jelen nintsenek, és a' jelen lévő Uraságok tisztjeinek is tellyes hatalom arra nem adatódott, hogy mind ezen 20 ezer forintok közzé magok competenciáját adhassák, mind az ennekutánna meg kívántató elegendő költségeknék adására magokat le kötelezheffék: szükség a' jelen nem lévő Uraságokat is meg halgatni; a' melly végre, ezen Wefzprim városában jövő Augustus 16-ik napjára újabb gyűllélt rendelt fent nevezett Királyi Commissarius Ő Excellentiája, hogy ekképen, az 1715-ik esztendőben hozott törvénynek 69-ik tizikelye szerént, a' meg nem jelenendők is úgy tartatodjanak mintha jelen voltak 's mindenben meg egyeztek vólna. Melly végre az is meg határozatott, hogy a' jelen való protocollum a' jelen lévő Várme gyékbéli követeknek ki adatódjon.

k) A' mi ezen költséget bé szedő személyt, vagy Perceptort illeti, a' jelen lévő Statusok, és Rendek abban egyeztenek meg, hogy Királyi Commissarius Ő Excellentiája, e' végre, minden Várme gyéből egy egy alkalmas subjectumot válaszson ki, a' kik magától Ő Excellentiájától vegyék

az assignatziókat, 's magának Ő Excellentiájának adjonak számot is.

l) Utóljára, mivel a' Zala folyó vize is a' Balatonba folybé, és ez is gyakorta ki öat; következés képpen ennek is szüksége vagyon a' jó iatézetre: arra való nézve, ennek a' folyóviznek is, a' ki nyilatkoztatott kivanság szerént, bé kell a' régulátzió munkájába menni, az avval határos Földes Uraságoknak szükség a' jelen való commiffióba concurrálni, és a' végső compútusnak alkalmazásával a' reájok esendő költséget meg fizetni.

m) Aztsem mellőzzük el, hogy azon Tek. Zala Vármegye Geometrájára bízott, hogy azon folyó vizet rajzolja le, mérje meg tökéletesen, a' több Geometrák pedig azoknak a' földes Uraságoknak, a' kik a' kérdésben lévő folyó vizektől ugyan messze esnek, ezen teendő munkának hasznából mindazonáltal részt fognak venni, birtokaikat jegyezzék fel, a' munkának Tek. Tólna Vármegyében leendő el végződése után, a' Sió és Kapos folyó vizeken lévő malmoknak töltéseiket egymás után nyissák fel alólról, 's tudják meg, hol és minémű utat fog a' le folyó viz magának tsinálni? más új canálit kel'é ásni, vagy azt, a' mellyet a' folyó viz magának tsinált meg hagyni, 's meg igazítani? minémű mélységűnek kell annak lenni? melly helyen kell a' Balatonba bé botsátani, úgy mindazáltal, hogy mindenkor illendő tekintettel kell a' hajókázásra lenni s. a. t.

* *

Tudományt tárgyazó Tudósítás.

Afzófői Plébanus, Tisztelendő P. Fuxhofer Damián, Sz. Benedek Szerzete béli Papnak Monasteriologia nevű Deáknyelven irt mun-

kajából, már két rész kikelt a' Wefzprémi könyvnyomtató sajtó alól. Az elsőnek árra, az árkusok számához 's a' hozzá járuló két képekhez képeft 2 for. 27 kr. A' másodiknak árrát a' közelítő Pesti vásárra lehet csak meg határozni, a' mikorra alkalmasint a' több rendbéli Szerzetesek' képeik is ki lesznek metzve, 's a' munka mellé téve; mellyből elegendő nyomtatványok fognak Pestre szállitani, a' Fejér Hajó nevezetű útzában, a' Fejér Bárány tzimer alatt isméretes házhoz: a' hol tehát bátran jelenthetik magokat a' Prænumeráns Urak, vagy azoknak biztoffaik.

Jegyzés.

Mi, mint a' kik a' Magyar Litteraturának nem leg utolsó eszközlői 's gyarapítói lenni kívánunk, jelentjük, 's adjuk a' tudós Magy. Publicumnak tudtára, hogy mi, minden kedves Hazánkban Magyar vagy Deák nyelven kiadatandó hasznos és jó munkákat, ezen újság leveleinkben ki hirdetni mindenkor készen leszünk. Arra való nézve kérjük tudós hazánkfiait, hogy mihelyt egy illy köz hasznú munka a' sajtó alól ki fog szabadúlni, arról vagy magok, vagy mások által tudosítsanak bennünket, vagy a' melly még kedvesebb leszen előttünk, munkáikat nekünk meg küldeni ne sajnálják. Mi, a' kik Polyhistoroknak magunkat nem tartjuk, tartani nem akarjuk, nem is tarthatjuk, az azokról való itélet tételt másnak engedjük; de azonban azt is jó szívvvel vefzük, ha tudós hazánkfiái az illy új könyvekről való, minden részre hajlástól üres értelmeket velünk közlenni, 's általunk az Olvasó Publicum előtt esmérteffé tenni nem sajnályaik.